

APSTIPRINU

2018. gada 10. aug.

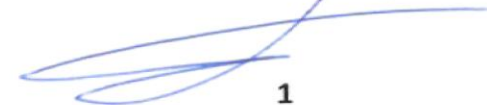
Kultūras ministre D.Melbārde

**Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam
„Radošā Latvija”**

**NACIOĀLĀ KINO CENTRA UN FILMU NOZARES STRATĒGIJA
(Aktualizēta)**

Rīga 2018

*Kultūras ministrijas
valsts sekretāre
Dace Vīlsona*

Satura rādītājs:

1.	Ievads	3.lpp
2.	Situācijas apraksts	2.lpp
3.	Latvijas kino nozares stratēģijas virsmērķis un prioritātes	5.lpp
4.	Nozares SVID analīze	9.lpp.
5.	Stratēģiskie mērķi, rīcības virzieni un aktivitātes 2014. – 2020. gadam (saskaņā ar kultūrpolitikas pamatnostādņu „Radošā Latvija” prioritātēm)	10.lpp
6.	Rīcības virzieni un uzdevumi	13.lpp
7.	Stratēģijas īstenošanas un novērtēšanas kārtība	17.lpp

1. IEVADS

Kino un filmu nozares stratēģija ir nozares politikas plānošanas dokuments, kura uzdevums ir iezīmēt pasākumus, ar kuriem tiks īstenotas kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam "Radošā Latvija"¹ izvirzītās prioritātes kino nozarē.

Aprēķini par stratēģijas īstenošanai nepieciešamo finansējumu balstīti pamatnostādņēs, kas savukārt balstītas scenārijā par optimistisku valsts ekonomikas attīstību, tādēļ to faktiskā īstenošana var nenotikt plānotajā apmērā, bet gan atbilstoši reālajām valsts budžeta un ES struktūrfondu iespējām

Misija: Latvijas kino un filmu nozare rada profesionālus audiovizuālus produktus – kultūras vērtības, kas pieejamas plašai auditorijai, un nodrošina Latvijas kino kultūras attīstību. Nacionālais kino centrs (NKC) ir kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku kino un filmu nozarē, un administrē kino un filmu nozarei paredzētos valsts budžeta līdzekļus atbilstoši labas pārvaldības principiem un ētikas normām. Nacionālā kino centra misija ir:

- veicināt Latvijas kino un filmu nozares ilgtspējīgu attīstību un konkurētspēju,
- filmu radīšanu, kā arī audiovizuālā mantojuma pieejamību un izplatību Latvijā un pasaulē;
- koordinēt Latvijas kino un filmu nozares līdzdarbību Eiropas audiovizuālās jomas atbalsta programmās;
- veicināt Latvijas kino nozares pārstāvju starptautiskās pieredzes apguvi;
- veicināt Latvijas kino nozares pārstāvju starptautiskās pieredzes apguvi;
- veicināt sadarbību ar kino nozares un radniecīgām organizācijām Latvijā un ārvalstīs;
- uzkrāt, analizēt un apkopot informāciju par filmu ražošanu, izplatīšanu un publisku demonstrēšanu;
- popularizēt Latvijas audiovizuālās kultūras garīgās un materiālās vērtības.

Vīzija: Kino un filmu nozare ir būtiska Latvijas profesionālās audiovizuālās telpas sastāvdaļa, kas veido visplašākās auditorijas – kino un TV skatītāju – kultūras pieredzi, rada laikmeta audiovizuālos dokumentus – profesionālas filmas, kas dažādos formātos atspoguļo Latvijas sociālas norises un vēsturisko pieredzi to mākslinieciskajā interpretācijā. Tā attīsta Latvijas kultūrvidi, kopjot latviešu valodu, nostiprinot Latvijas nacionālo identitāti un veicinot integrāciju.

¹ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija”. Sk. http://www.km.gov.lv/lv/ministrija/radosa_latvija.html;
<https://likumi.lv/doc.php?id=267970>

2. SITUĀCIJAS APRAKSTS

2.1. Nozares raksturojums un funkcionālā struktūra

Kino un filmu nozare ir starpnozaru radošā industrija, kas ietver jaunrades procesu un tā tālāku pārveidi audiovizuālā kultūras produktā, nodrošinot tā pieejamību un izplatību dažādos kanālos, kā arī tā patēriņu un popularizēšanu lokālā un starptautiskā līmenī. Kino un filmu nozare ir cieši saistīta un mijiedarbojas ar citām kultūras, mākslas, izglītības, zinātnes un tautsaimniecības nozarēm – filmu veidošanā ir iesaistīti ļoti daudzu profesiju – ne tikai radošais personāls, bet arī daudzu citu tautsaimniecības nozaru – pārstāvji.

Kino un filmu nozare sniedz būtisku ieguldījumu profesionālu audiovizuālu kultūras produktu veidošanā, kuru mērķis ir attīstīt un uzturēt Latvijas kino kultūras tradīcijas, uzrunāt plašu un daudzveidīgu auditoriju, veidojot vēstījumus – filmas – par indivīdam un sabiedrībai būtiskām norisēm, tās vēstures un kultūras procesiem, visdažādākajos formātos un žanros (spēles filmas, dokumentālās filmas, animācija).

Kino un filmu nozarei ir liels potenciāls uzrunāt plašu skatītāju auditoriju dažādos kanālos – gan kinoteātros, gan TV, gan interneta platformās.

Kino un filmu nozarei ir liels potenciāls veicināt ekonomisko pienesumu valsts budžetā, piemēram, sniedzot pakalpojumus ārzemju filmēšanas grupām, kuras savas filmas uzņem Latvijā.

(Piemēram, laika periodā 2013-2017, kopš darbojas NKC programma *Līdzfinansējums ārvalstu filmu uzņemšanai Latvijā*, NKC līdzfinansējis 20 ārvalstu projektu veidošanu Latvijā 1,8 miljonu EUR apmērā – kopējais piesaistītais ārvalstu finansējums Latvijā: 10,8 miljoni EUR. Valsts ekonomikai piesaistīti 9 miljoni eiro.)

2.2. Valsts politiku kino un filmu nozarē īsteno Nacionālais kino centrs (NKC) – kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas administrē kino un filmu nozarei paredzētos valsts budžeta līdzekļus atbilstoši labas pārvaldības principiem un ētikas normām, lai veicinātu iespējami daudzveidīgas un kvalitatīvas filmu un audiovizuālās produkcijas pieejamību plašai auditorijai. Būtiski sadarbības partneri ir sabiedriskās organizācijas – Latvijas Kinematogrāfistu savienība, Latvijas Producentu asociācija, Latvijas filmu servisa producentu asociācija u.c. Nacionālā kino centra uzturētajā producentu reģistrā ir reģistrēti 195 kino producenti un to pārstāvētās studijas, kas nodarbojas ar audiovizuālo produktu – filmu – veidošanu. Neliela apjoma kino projektu, kā arī kino popularizēšanas

projektu, atbalstu finansē Valsts Kultūrkapitāla fonds. Piemēram, 2016. gadā NKC ir administrējis 5 862 587 EUR kino ražošanai, savukārt Valsts Kultūrkapitāla fonds 907 800 EUR. 2017.gadā NKC ir administrējis 9 784 965 EUR (to skaitā – programmas Latvijas filmas Latvijas simtgadei finansējums), savukārt Valsts Kultūrkapitāla fonds 904 407 EUR. No 2016. gada, sadarbojoties NKC un VKF, ir izveidotas vadlīnijas, lai izvairītos no NKC un VKF finansējuma dublēšanās filmu projektu ražošanas procesā.

2.3. Nozares statistika

Latvijas kino un filmu nozares finansējums drastiski samazinājās krīzes gados. Pateicoties atsevišķu Jauno Politikas iniciatīvu atbalstam, ir izdevies piesaistīt finansējumu Latvijas filmu daudzveidības veicināšanai un to pieejamībai auditorijā, kā arī programmas *Latvijas filmas Latvijas simtgadei* veidošanai. Lai sekmētu nozares attīstību un nacionālo filmu klātbūtnes palielināšanos Latvijas audiovizuālajā telpā, ir būtiski nodrošināt Latvijas kino ilgtspēju, mērķtiecīgi palielinot bāzes finansējumu, tādējādi nodrošinot filmu skaita un Latvijas filmu auditoriju palielināšanos.

Nacionālā kino centra administrētais finansējums kino nozares projektiem 2012-2020*

2012	1 514 323 EUR
2013	2 086 496 EUR
2014	3 517 121 EUR
2015	4 628 669 EUR
2016	5 862 587 EUR
2017	9 784 965 EUR
2018	4 876 998 EUR
2019	4 930 543 EUR*
2020	5 430 543 EUR*
	*plānots

Latvijā uzņemto filmu skaits 2012-2016

	Pilnmetrāžas spēlfilmas	Animācijas filmas	Dokumentālās filmas	Īsfilmas	Kopā
2012	6	8	8	2	24
2013	4	3	18	2	27
2014	7 *	11	30	4	52
2015	3	11	23	16	56
2016	7	6	23	6	42
2017	6	7	26	2	41

* divas pilnmetrāžas animācijas filmas

Nacionālā kino skatītāju skaits un tirgus daļa kinoteātros (maksas seansos)

	Skatītāju skaits	Kases ieņēmumi	Tirgus daļa
2012	103 040	284 317	4,51
2013	143 379	228 368	6,03
2014	175 207	443 717	7,58
2015	90 128	239 465	3,81
2016	185 782	656 670	7,38
2017	194 083	736 976	7,84

3. KINO UN FILMU NOZARES STRATĒGIJAS VIRSMĒRĶIS UN PRIORITĀTES

Latvijas kino un filmu nozares virsmērķis ir palielināt mākslinieciski kvalitatīvu un sabiedriski nozīmīgu Latvijā tapušo audiovizuālo produktu – filmu – klātbūtni Latvijas kultūrtelpā, kā arī palielināt Latvijas filmu auditoriju – gan Latvijā, gan arī veicināt Latvijas filmu atpazīstamību ārzemēs. Saprotot, Latvijas kinokultūru respektējošs un tajā ieinteresēts skatītājs ir sasniedzams, mērķtiecīgi strādājot gan nozares attīstības, gan kino izglītības un izpratnes veicināšanas, gan kino nozares mantojuma saglabāšanas un tā pieejamības nodrošināšanas virzienā.

NKC un kino nozares mērķi, un uzdevumi ir sinhronizējami ar Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014. – 2015. gadam „Radošā Latvija” prioritātēm. Stratēģijas realizācijā ir būtiski iesaistīt arī kino nozares pārstāvjus un sabiedriskās organizācijas, tostarp Latvijas Producentu asociāciju, Latvijas filmu servisa producentu asociāciju, Latvijas Kinematogrāfistu savienību.

3.2. Kino un filmu nozares prioritātes

3.2.1. Attīstīt Latvijas kino nozares kapacitāti – tās radošo potenciālu un konkurētspēju, nodrošināt mērķtiecīgu filmu ražošanu, palielinot gan filmu skaitu, gan to daudzveidību, gan arī nozares ekonomiskos rādītājus – to skaitā arī ārvalstu filmēšanas grupu un investīciju piesaisti.

3.2.2. Palielināt skatītāju skaitu, attīstot pēdējos gados vērojamo pozitīvo tendenci – Latvijas filmu skatītāju skaita palielināšanos, šī mērķa sasniegšanai izmantojot dažādus kanālus – kinoteātrus, publiskas kinoizrādīšanas vietas, televīziju, interneta kanālus.

Pēdējos gados Latvijas filmu auditoriju rādījumi attīstās ar pozitīvu tendenci – piemēram, 2016. gadā Latvijas filmu skatītāju skaits ir sasniedzis 7,38% no kopējā kinoizrādīšanas tirgus (salīdzinot: 2015. gadā – 3,81%). (Šis rādītājs ietver visu Latvijas filmu izrādīšanu kinoteātros un publiskās kinoizrādīšanas vietās, tai skaitā arī Latvijas filmu mantojuma izrādīšanu). Aug arī kinoteātros izrādīto Latvijas filmu skatītāju skaits. 2014. gads kinoteātros bija zīmīgs ar to, ka pirmoreiz pēc ilgiem laikiem četras Latvijas filmas sasniegušas skatītāju skaitu, kas mērāms desmitos tūkstošu. Ar intensīvu, novatorisku reklāmas kampaņu viskaļāk izskanēja režisora Andra Gaujas spēlfilma *Izlaiduma gads* (34 438 skatītāji kinoteātros), sekoja Māra Putniņa un Jāņa Cimermaņa filma *Džimlai rūdi rallallā!* (32 617 skatītāji). Interesi izpelnījās studijā *Rija* tapusī pilnmetrāžas animācijas filma *Zelta zirgs* (21 048 skatītāji), ceturtajā vietā ierindojās režisora Jura Kursieša filma *Modris* (17 711 skatītāji), kas Nacionālajā filmu festivālā *Lielais Kristaps* tika atzīta par labāko debiju. 2016. gadā skatītāju atsaucību iemantoja studijā *Mistrus Media*

tapusī Viestura Kairiša filma *Melānijas hronika*, kas kļuva par vienu no skatītākajām filmām Latvijas kinoteātros 2017.gadā (ierindojoties 4.vietā aiz vairākiem Holivudas produktiem). Filmas skatītāju skaits Latvijas kinoteātros un kino izrādīšanas vietās 2016. gadā – 75 160 skatītāji. (Tā kā filmas izrādīšana turpinājās arī 2017.gada sākumā, tad kopējais skatītāju skaits – 80 451). Filma triumfēja 2017. gada Nacionālajā filmu festivālā *Lielais Kristaps*, saņemot 6 balvas.

2017.gads Latvijas kino tirgū iezīmējās arī ar veiksmīgu komerciālu produktu tapšanu (bez valsts finansiāla atbalsta). Andreja Ēķa režisētā un producētā filma *Svingeri*, kļuva par desmito komerciāli veiksmīgāko filmu Latvijā ar 50 111 skatītājiem. Tās izrādīšana turpinājās arī 2017. gadā, dubultojot sasniegto skatītāju daudzumu. 2017. gada augustā aizsākās NKC filmu programmas *Latvijas filmas Latvijas simtgadei* izrādīšana – pirmizrādi piedzīvoja pirmā no programmā paredzētajām 16 pilnmetrāžas filmām – Vara Braslas spēlfilma visai ģimenei *Vectēvs, kas bīstamāks par datoru*. Līdz gada izskaņai to noskatījās 76 068 skatītāju, filma ir kļuvusi par otro skatītāko filmu Latvijas kinoteātros 2017. gadā. Šajā gadā sekmīgi startēja arī divas programmas *Latvijas filmas Latvijas simtgadei* filmas, dokumentālās drāmas *Ievainotais jātnieks* un *Astoņas zvaigznes*, kas sasniegušas dokumentālajām filmām atzīstamus auditorijas rādītājus. Latvijas filmu skatītāja skaita palielināšana ir bijis viens no NKC un kino nozares stratēģijas pamatvirzieniem. Tā realizācijā būtiska nozīme ir bijusi gan fokusēta tēmu un žanru izvēle, gan izpratnes veidošana par dažādiem auditoriju segmentiem un dažādiem filmu izplatīšanas kanāliem. To vidū kinoteātri ir būtisks, jo klasisks filmu izrādīšanas kanāls, taču arvien lielāka ietekme ir arī dažādiem citiem filmu izplatīšanas kanāliem (TV, interneta platformām u.c..)

Latvijas filmu skatītāju skaita palielināšanai, kas ir viens no nozares stratēģiskajiem mērķiem, ir jāizmanto dažādi kanāli. Latvijas filmas sasniedz rekordlielas auditorijas to izrādīšanas laikā Latvijas TV – gan sabiedriskajā medijā, gan arī komerciālajās TV. Piemēram, filma *Dzimlai rūdi rallalā!* (2014) tās pirmizrādes laikā LTV sasniedza 258 000 skatītāju auditoriju un kļuva par vienu no gada skatītākajām pārraidēm LTV. Jāņa Norda spēlfilma, *Lielā Kristapa* balvas ieguvēja *Mammu, es tevi mīlu* (2013), kuru 18. novembra svētku programmas ietvaros skatījušies vidēji 152,3 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju. 2014. gadā režisora Aigara Graubas *Sapņu komandu 1935* (2012) 18. novembrī LTV 1. kanālā skatījās vidēji 109,9 tūkstoši Latvijas iedzīvotāju. Savukārt filmu *Melānijas hronika* 2017. gada novembrī LTV 1 ēterā noskatījušies 131 700 skatītāju. Milzīgu auditoriju TV izdevies sasniegt Vara Braslas filma *Vectēvs, kas bīstamāks par datoru*, kas ir pirmā Simtgades programmas filma. Kanālā TV3 2018. gada janvārī filmas auditorija sasniedza 291 930 skatītāju.

Latvijas filmu nozares attīstībā un auditorijas palielināšanā būtiska nozīme ir sadarbībai ar TV kanāliem, gan filmu izplatīšanā, gan arī finansēšanā. Nākotnē solās pieaugt arī dažādu interneta platformu (piemēram, LMT un Lattelecom) loma filmu izplatīšanā un, iespējams, arī to finansiālajā atbalstā.

- 3.2.3. **Programma *Latvijas filmas Latvijas simtgadei*** – šī jaunā politikas iniciatīva paredz atbalstīt Latvijas filmu tapšanu, laikā līdz 2018. gadam uzņemot žanriski dažādas filmas, kas veltītas Latvijas Republikas simtgadei. Augstvērtīgu, žanriski daudzveidīgu un sabiedriski nozīmīgu filmu izveides mērķis – aktualizēt Latvijas vēstures, valstiskuma un nacionālās identitātes tēmas. Filmas paredzētas visplašākajai auditorijai, piedāvājot žanrisko un tematisko dažādību. Filmu projekti tika atlasīti vairākās konkursa kārtās no 2014.-2015. gadam. 2016. gadā sākās filmu ražošana, programmas ***Latvijas filmas Latvijas simtgadei rezultāts*** – 16 pilnmetrāžas filmas – sešas spēlfilmas, astoņas dokumentālās filmas un divas animācijas filmas. Pirmās programmas filmas pirmizrāde – 2017.gada 17. augustā. Laika posmā līdz 2018. gada izskaņai seko vēl 15 programmas ***Latvijas filmas Latvijas simtgadei*** filmu pirmizrādes. Vairākas filmi programmas ***Latvijas filmas Latvijas simtgadei*** akcentēja lielo skatītāju interesi par bērnu un ģimenes auditorijai orientētām filmām. Lai turpinātu radīt filmas, kas uzrunā plašu auditoriju, ir īpaša vērtība jāpievērš šāda tipa filmu veidošanai. Jau 2017. gadā NKC uzsāka attīstīt vairākus bērnu, jauniešu un ģimenes filmu auditorijai paredzētus projektus. 2018.gadā pieejamais finansējums EUR 1 240 417 Latvijas simtgades programmas ietvaros ļaus uzsākt vairāku (3-4) pilnmetrāžas filmu (spēlfilmu un/vai animācijas) veidošanu bērnu un jauniešu auditorijai. Izveidot Vēsturisko un identitāti stiprinošo filmu programmu, uzsākot projektu attīstīšanu 2018. gadā. Paredzamie rezultāti: 2020.gadā tiek izveidotas 2 pilnmetrāžas spēlfilmas/animācijas filmas, kā arī 3 pilnmetrāžas dokumentālās filmas un 3 animācijas īsfilmas. Plānotais finansējums – no 2019.gada (500 000 – 2019. gadā, 1 milj. – 2020)

Nodrošināt Latvijas filmu pieejamību, mērķtiecīgi attīstot digitālo platformu – digitālajā laikmetā ļoti būtiska ir filmu izplatīšana interneta kanālos, tālab viens no kino nozares būtiskākajiem mērķiem ir plānveidīga digitālās platformas attīstība, kas nodrošinātu Latvijas filmu plašu pieejamību – it īpaši bibliotēkās, skolās, kā arī diasporas skolās. NKC mērķtiecīgi strādā pie nekomerciālas digitālas platformas Filmas.lv uzturēšanas un pilnveides, nodrošinot Latvija tapušo filmu bezmaksas pieejamību tiešsaistē plašai sabiedrībai, kā arī bibliotēkās un skolās (īpaša programma skolotājiem). Sasniegti atzīstami rezultāti. Piemēram, 2017. gadā portāls filmas.lv apmeklēts 258 000 reizes un veiktas 898 000 lapu apskates. Filmas skatītas 13 320 stundas, tas ir 555 dienas.

Digitālās platformas un dažādi izrādīšanas kanāli, ko nodrošina jaunās tehnoloģijas, var kļūt par būtisku rīku gan Latvijas kino atpazīstamības vairošanai, gan skatītāju skaita palielināšanai, gan pozitīvas sabiedriskās domas veidošanai. (Par veiksmīgu piemēru uzskatāma pēdējos desmit gados veidoto Latvijas filmu izrādīšana interaktīvajā TV 2014. gada nogalē (*Lattelecom* kanālā *360 Kultūra TV*), sasniedzot rekordlielu auditoriju – 120 000 mājsaimniecības). Lai veicinātu Latvijas

filmu pieejamību, kas kalpotu visas sabiedrības interesēm, ir jāturpina attīstīt filmu demonstrēšana gan tradicionālajās kino izrādīšanas vietās – kinoteātros, gan arī jaunajos izrādīšanas kanālos.

Pozitīva tendence – filmu veidotāji sāk novērtēt interneta platformu nozīmi filmu, īpaši dokumentālo filmu, izplatīšanā, saskatot ceļus, kā paplašināt dokumentālo filmu auditoriju. Piemēram, 2018.gada janvārī Ievas Ozoliņas dokumentālā filma *Dotais lielums – mana māte* piedzīvoja pirmizrādi gan kinoteātrī, gan komerciālā interneta platformā (*Shortcut.lv*).

- 3.2.4. **Veicināt Latvijas filmu pieejamību, risinot autortiesību jautājumu.** Jārisina jautājumu loks, kas saistīts ar Augstākās tiesas 31.01.2017 lēmumu par KM prasību strīdā par mantiskajām autortiesībām uz 973 padomju laika filmām (no 1964.g. līdz 04.05.1990), izveidojot pārskatāmu sistēmu, kā izplatāmas filmas un kā kārtojamas autortiesības filmām, kas tapušas minētajā laika posmā.
- 3.2.5. **Sekmēt Latvijas kino tapšanu par starptautiski konkurētspējīgu kultūras un radošo industriju,** apzinoties, ka Latvijas kino ir arī Eiropas kino un Eiropas kultūras sastāvdaļa. Latvijas kino nozares profesionāļi sekmīgi piedalās Eiropas līmeņa nozares atbalsta programmās (*Eurimages, Media*). NKC, sadarbojoties ar nevalstisko sektoru – Latvijas Producentu asociāciju, kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, piedalās starptautiskos kino tirgos, kas sekmē nozares starptautisko atpazīstamību, sadarbības projektu izveidi, kopražojumu tapšanu. Latvijas kino mērķis ir kļūt par starptautiski konkurētspējīgu kultūras un radošo industriju. Piemēram, 2017. gadā Latvija iemaksājusi fondā *Eurimages* 117 118 EUR, saņēmusi 133 600 EUR. Atbalstīti pieci projekti – Simtgades filma “Baltijas jaunais vilnis” un četri minoritārie kopražojumi: *Dzimtene* (studija *Lokomotīve*), *Humorists* (studija *Tasse*), *Ārpus* (*Outside*, studija *Tasse*), *Mans nezināmais karavīrs* (*My Unknown Soldier*, studija *Baltic Pine Films*).
- 3.2.6. **Radīt vidi laikmetīgas un radošas filmu un audiovizuālās industrijas attīstībai,** kas veicina tautsaimniecības izaugsmi, tai skaitā palielina īpatsvaru eksportā un nozarē nodarbināto skaitu, dažādojot finansējuma avotu izmantošanu un attīstot starpnozaru sadarbību.

Būtiski ir apzināties kopražojumu, to skaitā Baltijas valstu kopražojumu, nozīmi, sekmēt to attīstību, kā arī attīstīt sadarbības projektus ar ārzemju kino kompānijām, kas izvēlas sadarboties ar Latvijas filmu kompānijām, daļēji vai

pilnībā filmējot Latvijā savas filmas. Katrs šāds projekts veicina investīciju piesaisti Latvijas valsts ekonomikai. Pēdējo gadu tendence apliecina ļoti intensīvu starptautisku sadarbību kopražojumu jomā. Piemēram, 2017. gadā ir tapuši 9 kopražojumi ar Latvijas producentu iesaisti, 5 no tiem ir minoritārie kopražojumi. 2018.-2019.gadā ražošanā ir 30 kopražojuma filmu projekti, 20 no tiem ir – minoritārie kopražojumi. Kopražojumu programmai ir liela nozīme gan Latvijas kino industrijas starptautiskā potenciāla novērtēšanai, gan arī investīciju piesaistei filmu projektiem. (Piemēram, filma *Melānijas hronika* ir tapusi kā trīs valstu – Latvijas, Somijas un Čehijas kopražojums. Latvijas finansiālais ieguldījums veido tikai 52% no filmas kopējā budžeta (kopējais budžets - 1 040 894 EUR). Kopražojuma statuss ļauj filmām pretendēt gan uz *Eurimages* finansējumu, gan arī paplašina filmas auditoriju, jo tā tiek izrādīta visās valstīs, kas piedalījušās filmas veidošanā.

Būtiska nozares stiprināšanā ir tirpināt attīstīt programmu Līdzfinansējums ārzemju filmu uzņemšanai Latvijā, kas ļauj piesaistīt investīcijas Latvijas ekonomikai. Šī mērķa sasniegšanai ir jāveic nozīmīgs programmas popularizēšanas darbs, starptautiski popularizējot iespējas filmēt Latvijā. Programmai ir būtisks ekonomisks efekts: Kopā laika periodā 2013-2017 (NKC) līdzfinansējis **20 ārvalstu** projektu veidošanu Latvijā **1,8 miljoni EUR** apmērā – kopējais piesaistītais ārvalstu finansējums Latvijā: **10,8 miljoni EUR**. Valsts ekonomikai piesaistīti **9 miljoni eiro**. Piemēram, 2017. gadā NKC administrējis līdzfinansējuma konkursu, kura ietvaros noslēgti 7 līgumi par 7 ārvalstu filmām, kas pilnībā vai daļēji veidotas Latvijā (Bulgārija, Francija, Grieķija, Krievija, Čehija). 2017. gadā piesaistīti **3 723 368 EUR**. Izmaksāts līdzfinansējums **748 059 EUR** apmērā.

- 3.2.7. **Pastiprināt izpratni sabiedrībā par kino nozari kā nozīmīgu Latvijas kultūras sastāvdaļu**, kas ir loģiska pasaules un Eiropas kinokultūras daļa. Šī mērķa sasniegšanā ārkārtīgi būtiska ir mērķtiecīga komunikācija ar sabiedrību, izmantojot dažādus medijus (tradicionālos un sociālos). (Jāatzīmē, ka telekanāls LNT par vienu no būtiskākajiem 2017. gada kultūras notikumiem atzina kino nozares atdzimšanu, kas liecina, ka sabiedrībā pamazām veidojas izpratne par kino kā būtisku Latvijas kultūras daļu.)

Īpaši būtiska ir sadarbība ar izglītības sistēmu – gan formālo, gan neformālo. Būtiski ir sekmēt Latvijas filmu integrāciju skolu mācību programmās, piedāvājot tās kā materiālu dažādu priekšmetu apguvei un izpratnei, gan arī sekmējot kino kā estētiskās izglītības virzienu (arī skaitā arī mūžizglītības kontekstā).

NKC ir izstrādājis īpašu programmu skolotājiem (uz filmas.lv) bāzes, piedāvājot gan Latvijā tapušas filmas, gan īpašus metodiskos materiālus, lai veicinātu skolēnu interesi par Latvijas filmām. Programmā ir iesaistījušies 700 skolotāju, darbs turpinās.

- 3.2.8. **Sekmēt optimāla nozares pārvaldības modeļa izveidi**, apsverot iespēju izveidot Latvijas Filmu institūtu, kas ļautu Nacionālajam Kino centram pilnvērtīgāk realizēt tā funkcijas (piemēram, Latvijas filmu popularizāciju, nodrošinot regulārus filmu seansus un darbojoties ar pastāvīgi funkcionējošu kino zāli).

4. NOZARES SVĪD ANALĪZE

<p>Stiprās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sakārtota normatīvā sistēma: Filmu likums, filmu projektu vērtēšanas sistēma, Rīgas Filmu fonds, Latvijas mēroga līdzfinansējuma sistēma. • Plašas kopprodukciju un servisa iespējas, izmantojot daudzveidīgas lokācijas un tehnisko nodrošinājumu. • Jauna, spēcīga režisoru un producentu paaudze, no kuriem daudzi izglītību ieguvuši ārpus Latvijas. • Aktīva nevalstisko organizāciju darbība. • Starptautiski labi pazīstamas un novērtētas Latvijā veidotas animācijas un dokumentālās filmas. 	<p>Vājās puses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vāji attīstīti stāsti, kas samazina Latvijas spēlfilmu konkurētspēju • Vāji attīstīts pētnieciskais dokumentālais kino – neveidojoties filmu veidotāju sadarbībai ar sabiedrisko televīziju, ierobežoti tiek dokumentēta aktuālā realitāte. • Nozares sadrumstalotība – daudz mazu, neatkarīgu studiju, tomēr vienlaikus labvēlīga vide lielajām studijām, kas spēj apvienot filmu ražošanu ar citiem uzņēmējdarbības veidiem audiovizuālajā jomā. • Vāja talantu plūsma starp televīzijām un neatkarīgajiem producentiem. • Ierobežoti tiek izmantotas izplatīšanas iespējas, īpaši internetā. • Vājas vietējās un starptautiskās mārketinga aktivitātes. Ierobežotas spējas izmantot sociālo tīklu un jauno mediju piedāvātās iespējas. • Nepietiekama vidējā līmeņa profesionālās izglītības kvalitāte.
<p>Iespējas</p>	<p>Draudi</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Daudzveidīgu finansējuma avotu izmantošanas iespējas audiovizuālajā nozarē. • Ārvalstu partneru piesaistīšana, izmantojot Latvijas filmu starptautisko atpazīstamību un profesionāļu konkurētspēju. • Mūsdienu tehnoloģiju izmantošana filmu attīstīšanas, ražošanas un izplatīšanas stadijās. • Jauni mediju lietošanas veidi, nodrošinot tiešu komunikāciju ar auditoriju un veicinot interaktivitāti. • Iesaistīšanās reģionālās attīstības procesos, padarot filmu nozari par būtisku kultūras pieredzes sastāvdaļu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekamā valsts finansējuma dēļ samazinās filmu žanru daudzveidība un filmu kvalitāte, tiek ierobežota nozares attīstība kopumā, skatot arī kopprodukciju tirgu un izplatīšanas un mārketinga aktivitātes. • Jaunu digitālā laikmeta biznesa modeļu trūkums, vecajiem būtiski vājinoties. • Ierobežota Latvijas filmu pieejamība, nespēja pielāgot kinoteātrus digitālā kino prasībām un izmantot digitālās izplatīšanas platformas. • Neierobežota filmu pirātisma apstākļos ir apdraudēta kinoteātru apmeklēšanas tradīcija un citi legāli filmu izplatīšanas veidi. • Latvijas filmu nespēja konkurēt ar ārvalstu produkciju veicina auditorijas attālināšanos no filmu mākslas un filmu veidotājiem. • Nepastāvot kino izglītībai kā kultūras izglītības sastāvdaļai gandrīz nevienā izglītības līmenī, tiek ierobežota auditorijas spēja uztvert, analizēt un novērtēt Latvijas filmas.
--	---

5. STRATĒGISKIE MĒRĶI, rīcības virzieni un aktivitātes 2014. – 2020. gadam (saskaņā ar kultūrpolitikas pamatnostādņu *Radošā Latvija* prioritātēm)

5.1. Uzlabojot Latvijas filmu kvalitāti un nodrošinot to daudzveidību, veidot jaunas vērtības – audiovizuālos produktus – Latvijas filmas un palielināt to nozīmību Latvijas kultūras kapitāla attīstībā. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (1.1.,1.2.).

5.2. Padarīt Latvijas filmas pieejamas iespējami lielam skatītāju skaitam; kā arī stiprināt un attīstīt radošumu. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (1.1.,1.2., 1.3.).

- 5.3. **Realizēt filmu programmu *Latvijas filmas Latvijas simtgadei***, izveidojot vismaz 16 pilnmetrāžas filmas, to skaitā – sešas žanriski daudzveidīgas spēlfilmas dažādām skatītāju auditorijas grupām, divas pilnmetrāžas animācijas filmas un astoņas dokumentālās filmas, kas stāsta par sabiedrībai un Latvijas valstij būtiskiem procesiem. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (1.1.,1.2.)
- 5.4. **Attīstīt un stiprināt pamatkonkursu, kā arī veidot specializētus filmu nozares projektu konkursus**, piemēram, bērnu filmām, žanra filmām, starptautiskām kopprodukcijām, laikmeta hronikām u.c., lai nodrošinātu daudzveidīga nacionālā kino pieejamību sabiedrībai. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (1.2.)
- 5.5. Sekmējot filmu nozares vērtību un mantojuma iekļaušanu kultūrizglītības un izglītības programmās, veicinot mūžizglītības un interešu izglītības iniciatīvas, **padarīt pieejamu audiovizuālās nozares mantojumu un radīt iespēju attīstīties ieinteresētai un zinošai audiovizuālo produktu un Latvijas filmu auditorijai**. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (2.1.)
- 5.6. **Mūžizglītības ietvaros nodrošināt filmu un audiovizuālā mantojuma pieejamību www.filmas.lv** (bibliotēkās, skolās, digitalizētos kultūras namos u.c.) Saskaņā ar *Radošā Latvija* (2.1.)
- 5.7. **Nodrošināt daudzveidīgu kultūrizglītības pakalpojumu pieejamību**. Izstrādāt kultūrizglītojošu programmu par kino, nodrošinot tās pieejamību bērniem un jauniešiem visā Latvijas teritorijā. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (2.1.)
- 5.8. **Dažādojot finansējuma avotu izmantošanu, attīstot starpnozaru sadarbību, palielinot kopprodukciju apjomu, tai skaitā Baltijas valstu kopprodukciju apjomu, kurās Latvija ir līdzvērtīgs partneris, radīt vidi laikmetīgas un radošas filmu un audiovizuālās industrijas attīstībai**, kas veicina tautsaimniecības izaugsmi, tai skaitā palielina īpatsvaru eksportā un nozarē nodarbināto skaitu. Saskaņā ar *Radošā Latvija prioritāte* (3.1, 3.2).
- 5.9. **Sekmēt kino industrijas attīstību un konkurētspēju**. Attīstīt valsts budžeta līdzfinansējuma mehānismus ārvalstu filmu piesaistei Latvijai. Attīstīt sadarbību ar Rīgas filmu fondu. Saskaņā ar *Radošā Latvija* (3.1, 3.2, 3.3.).
- 5.10. **Turpināt starptautisko kopražojumu programmu**, rosināt starpvalstu sadarbības līgumu noslēgšanu kopražojumu veicināšanai Veidot starptautiskus tīklus un pasākumus konkurētspējas attīstībai, it īpaši Baltijas jūras reģionā; esošo pasākumu nostiprināšana (Baltijas jūras dokumentālo filmu forums, *Riga Meetings*). Saskaņā ar *Radošā Latvija* (3.1, 3.2, 3.3.).

5.11. **Veidot sadarbību ar sabiedrisko televīziju nacionālo** filmu kopražošanā un izplatīšanā *Saskaņā ar Radošā Latvija* (1.1).

5.12. **Piedalīties nozīmīgākajos starptautiskajos kino pasākumos pasaulē un Eiropā** (Berlīnes starptautiskais kino festivāls/ tirgus, Kannu starptautiskais kino festivāls/ tirgus u.c.) *Saskaņā ar Radošā Latvija* (1.3., 3.1, 3.2).

5.13. **Veicināt Latvijas filmu kā būtiskas kultūras pieredzes sastāvdaļas izplatību visā Latvijas teritorijā**, sadarbojoties ar pašvaldībām gan Rīgā, gan reģionos, kā arī atbalstot digitālā formāta prasībām atbilstošu kino demonstrēšanas vietu nostiprināšanos radošajās teritorijās un kultūras centros, ar mērķi palielināt Latvijas filmu pieejamību un apmeklētību. *Saskaņā ar Radošā Latvija* (4.1.).

6. Rīcības virzieni un uzdevumi

6.1. Rīcības virziens: Padarīt Latvijas filmas pieejamas iespējami liela skatītāju skaitam, palielināt filmu un audiovizuālo produktu nozīmību Latvijas nacionālās identitātes pētīšanā, veidošanā un stiprināšanā, uzlabojot filmu produktu kvalitāti un nodrošinot to daudzveidību.					
	Uzdevumi	Aktivitātes	Realizētāji	Finansējuma avots	Rezultatīvie rādītāji
1.	Uzlabot filmu kvalitāti	1.1. Uzlabot scenāriju kvalitāti, nodrošinot apmācības un konsultanta darbu, 1.2. Atbalstīt debijas un jauno autoru filmas.	NKC, VKKF	Valsts budžets	Mājsaimniecību kultūras un atpūtas patēriņš (% no kopējā patēriņa); Kultūras pasākumu apmeklējumu skaits gadā (uz 100 iedzīvotājiem).
2.	Paaugstināt profesionālo kvalifikāciju	2.1. Nodrošināt apmācības mārketinga instrumentu lietošanā, 2.2. Organizēt seminārus par jauno tehnoloģiju izmantošanu.	NKC	Valsts budžets	Nozares semināru skaita palielinājums, attīstīta nozares konkurētspējas un potenciāls.

3.	Atbalstīt aktuālās sociālās realitātes atspoguļošanu filmās	3.1. Sadarbībā ar Latvijas televīziju atbalstīt pētniecisku dokumentālu filmu tapšanu.	NKC	Valsts budžets	Filmu skatītāju skaita pieaugums dažādās izplatīšanas platformās (kinoteātros, TV, internetā).
4.	Palielināt filmu skaitu dažādos žanros.	4.1. NKC konkursu nolikumos norādīt prioritārus žanrus un/vai tēmas, 4.2. Veidot īpašus konkursus noteiktiem žanriem.	NKC	Valsts budžets	Filmu skaita un daudzveidības pieaugums.
5.	Paaugstināt Latvijas filmu prestižu vietējā un starptautiskā mērogā	5.1. Veicināt un atbalstīt nacionāla un starptautiska mēroga filmu festivālu organizēšanu Latvijā, 5.2. Nodrošināt Latvijas filmu pieejamību ārzemēs.	NKC, VKKF	Valsts budžets	Starptautisku un nacionālu filmu festivālu skaita pieaugums.

6.2. Rīcības virziens: Izveidot tematiski un žanriski plašu, daudzveidīgu pilnmetrāžas filmu programmu *Latvijas filmas Latvijas simtgadei*.

1.	Nodrošināt mērķtiecīgu programmas izpildi – kvalitatīvu dažādu veidu un žanru filmu, kas akcentē Latvijas vēstures un identitātes tematiku, uzņemšanu.	1.1. Konkursa kārtībā atlasīt kvalitatīvus projektus programmas mērķu sasniegšanai. 1.2. Izstrādāt programmas vizuālo identitāti stratēģiju. 1.3. Izstrādāt un realizēt programmas filmu izplatīšanas stratēģiju.	NKC		Filmu skatītāju skaita pieaugums gadā. Kino nozares atpazīstamības pieaugums.
----	--	---	-----	--	--

6.3. Rīcības virziens: Radīt iespēju attīstīties ieinteresētai un zinošai audiovizuālo produktu un Latvijas filmu auditorijai, iekļaujot filmu nozari kultūras izglītības apgūvē visos izglītības līmeņos. Veicināt mūžizglītības un interešu izglītības iniciatīvas, kā arī padarīt pieejamu audiovizuālās nozares mantojumu un palielināt audiovizuālo produktu īpatsvaru kultūras patēriņa grozā.

1.	Integrēt filmas vispārizglītojošo skolu programmās	1.1. Izstrādāt skolotāju atbalsta programmu efektīvai filmu iekļaušanai mācību procesā vispārizglītojošajās skolās, 1.2. Veicināt metodisku audiovizuālu materiālu izstrādāšanu vispārizglītojošo priekšmetu apguvei.	NKC	Valsts budžets	Izstrādāto skolotāju atbalsta programmu skaits; Izgatavoto un izplatīto metodisko materiālu skaits.
2.	Atbalstīt interešu izglītību un nodrošināt pieaugušo auditorijas vajadzībām piemērotu piedāvājumu	2.1. Sadarboties ar Rīgas Kinomuzeju (Latvijas kultūras akadēmija), 2.2. Rosināt izveidot valsts atbalstītu kinoteātri ar augstu Latvijas filmu īpatsvaru.	NKC, LKA	Valsts budžets	Kultūras pasākumu apmeklējumu skaits
3.	Saglabāt un padarīt pieejamu audiovizuālās nozares mantojumu	3.1. Izveidot mantojuma digitalizācijas un plašas pieejamības programmu, 3.2. Sadarbojoties ar Latvijas Nacionālo arhīvu, Rīgas Kinomuzeju u.c., veicināt mantojuma izpēti un rezultātu pieejamību.	NKC, LNA	Valsts budžets	Mājsaimniecību kultūras un atpūtas patēriņš (% no kopējā patēriņa).

4.	Veicināt filmu nozares pētniecības un kritikas attīstību	4.1. Veicināt plaši pieejamu pētniecisku un kritisku izdevumu izdošanu un publicēšanu, 4.2. Sadarbībā ar Latvijas sabiedrisko mediju, veicināt kvalitatīvu analītisku raidījumu tapšanu.	NKC, LTV	Valsts budžets	Valsts atbalstītu Latvijas un Eiropas filmu kinoteātru skaits; Sabiedrībai pieejams digitāls audiovizuālā mantojuma informācijas resurss (<i>filmas.lv</i>); Audiovizuālās nozares analītisku pētījumu un raidījumu skaits/to patērētāju skaits.
6.4. Rīcības virziens: Radīt vidi laikmetīgas un radošas filmu un audiovizuālās industrijas attīstībai, kas veicina tautsaimniecības izaugsmi, tai skaitā palielina īpatsvaru eksportā un nozarē nodarbināto skaitu, dažādojot finansējuma avotu izmantošanu un attīstot starpnozaru sadarbību.					
1.	Veicināt daudzveidīgu finansējuma avotu izmantošanu un jaunu biznesa modeļu veidošanos atbilstoši digitālā laikmeta izaicinājumiem	1.1. Piesaistīt ārvalstu kapitālu – darbība EK un EP atbalsta programmās, 1.2. Veicināt vietējā kapitāla piesaisti filmu nozarei. 1.2. Palielināt kopprodukciju apjomu, kurās Latvija ir līdzvērtīgs partneris	NKC, Producentu asociācija	Valsts budžets, Eiropas fondu līdzekļi	Audiovizuālajā nozarē nodarbināto skaita pieaugums; Kino īpatsvars eksportā.
2.	Veicināt ārvalstu finansējuma piesaisti kinoprofesionāļu videi	2.1. Nodrošināt NKC administrētā līdzfinansējuma ārvalstu filmām piešķiršanu un popularizēšanu. 2.2. Konsultēt Rīgas Filmu fondu un veicināt tā darbību,	NKC, Rīgas Filmu fonds, Servisa producentu asociācija.	Valsts budžets, fondu līdzekļi	Ar NKC administrētā līdzfinansējuma ārvalstu filmām uzņemto filmu skaita palielināšana, investīciju piesaiste.

3,	Veicināt Latvijas filmu un audiovizuālās nozares starptautisko atpazīstamību	3.1. Veicināt līdzdalību starptautiskajās filmu eksporta platformās – filmu tirgos un festivālos, 3.2. Attīstīt starptautiskas industrijas sadarbības platformas.	NKC, Producentu asociācija sadarbībā ar LIAA.	Valsts budžets, fondu līdzekļi	Latvijas kino nozare un kino industrija popularizēta stratēģiski svarīgos starptautiskos pasākumos (Starptautiskajā Berlīnes kinofestivālā, Starptautiskajā Kannu kinofestivālā u.c.)
6.5. Rīcības virziens: Sekmēt Latvijas filmu kļūšanu par kultūras pieredzes būtisku sastāvdaļu visā Latvijas teritorijā, palielinot kinoteātru apmeklētāju skaitu un Latvijas filmu pieejamību, sadarbībā ar pašvaldībām gan Rīgā, gan reģionos, kā arī atbalstot digitālā formāta prasībām atbilstošu kino demonstrēšanas vietu nostiprināšanos radošajās teritorijās un kultūras centros.					
1.	Stiprināt kino demonstrēšanas vidi un veicināt kino apmeklēšanas tradīciju	1.1. Veicināt sadarbību ar pašvaldībām, lai tiktu veikta kinoteātru digitalizācija Latvijas teritorijā, 1.2. Nodrošināt filmu pieejamību demonstrētājiem radošajās teritorijās Rīgā un reģionos, 1.3. Atbalstīt filmu izplatīšanu visā Latvijas teritorijā.	NKC sadarbībā ar nozares organizācijām.	Valsts budžets, fondu līdzekļi	Filmu skatītāju skaita pieaugums.
2.	Nodrošināt filmu pieejamību visā Latvijas teritorijā ar interneta platformu palīdzību	2.1. Nodrošināt vienotas Latvijas filmu izplatīšanas platformas nekomerciālu darbību, 2.2. Nodrošināt tiešsaistes izmantošanu satura pieejamībā, piemēram, skolās un bibliotēkās. 2.3. Veicināt nozares sadarbību ar kino izplatīšanai būtiskām interneta platformām.	NKC	Valsts budžets	Interneta platformas www.filmas.lv auditorijas palielināšanās. Latvijas filmu skaita palielināšanās dažādās interneta platformās.

6. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA

Filmu nozares stratēģijas nosprausto mērķu un uzdevumu īstenošanas novērtēšana notiek pamatnostādņu *Radošā Latvija* darbības vidusposmā un beigu posmā.

Līdz 2021.gada 1.aprīlim tiek sagatavota informācija pamatnostādņu *Radošā Latvija* īstenošanas gala ziņojumam iesniegšanai Ministru kabinetā.

Nepieciešamības gadījumā Latvijas filmu padome sagatavos grozījumus stratēģijā.